

## BÖLÜM 10

# TÜRKİYE’DE COVID-19 DÖNEMİNDE UYGULANAN PARA VE MALİYE POLİTİKALARININ BİR SONUCU OLARAK KREDİ BÜYÜMESİ SORUNU<sup>1</sup>

Volkan YURDADOĞ<sup>2</sup>

Cengiz AYTUN<sup>3</sup>

İsminaz ÇINAR ŞAHİN<sup>4</sup>

### GİRİŞ

Dünya nüfusu 21. yüzyılda beş önemli salgınla karşı karşıya kalmıştır. Bunlar H1N1 (2009), Ebola, çocuk felci (2014), Zika (2016) ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından 30 Ocak 2020 tarihinde salgın hastalık olarak kabul edilen COVID-19’dur. COVID-19 virüsü ilk olarak Çin’de tespit edilmiştir. Çin, COVID-19’un salgın bir hastalık olduğunu belirlemesiyle, salgının kaynağına yönelik çalışmalar yapmaya başlamıştır. Ancak virüsün ciddi boyutlarda olduğunu fark edince kamuoyunu bilgilendirerek küresel bir salgın haline gelebileceğini ifade etmiştir. Türkiye’de ise COVID-19 virüsü ilk olarak 11 Mart 2020 tarihinde görülmüştür. Virüsün ülkede tespit edildiği ilk günden itibaren salgının yayılımını azaltmak amacıyla sosyal ve mali tedbir paketleri açıklanmaya başlamıştır. Bu tedbir paketleri ile öncelikle günlük hayatın kalabalığını azaltmak amaçlanmıştır. Diğer salgınlar gibi COVID-19’da ölüm ve mali kayıplara neden olmuştur. COVID-19 salgınının etkilerinin diğer salgınlara kıyasla daha güçlü olduğu gerek vaka ve ölüm sayılarıyla gerek mali kayıplarla ortaya çıkmıştır.

COVID-19 salgınının bazı sosyal, ekonomik ve psikolojik etkilere sahip olduğu da görülmektedir. Makro bazda bakıldığında COVID-19 ihracatın azalmasına, işsizliğin artmasına, enflasyonun yükselmesine ve arz ve talep yetersizliklerine yol açmıştır. Bireysel bazda ise üretimdeki azalış hane halkının gelirinin azalmasına ve borçlanma yükünün artmasına neden olmuştur. Tüketici kredilerinde ve birey-

<sup>1</sup> Bu çalışma, 28-31 Ekim 2021 tarihleri arasında Antalya, Türkiye’de düzenlenen “VIII. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kongresi (ISRC2021)” konulu bilimsel etkinlikte sunulan özet bildirinin gözden geçirilmiş, genişletilmiş ve yeniden düzenlenmiş halidir.

<sup>2</sup> Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi İ.İ.B.F. Maliye Bölümü, vyurdadog@cu.edu.tr

<sup>3</sup> Prof. Dr., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi İ.İ.B.F. Maliye Bölümü, caytun@gmail.com

<sup>4</sup> Arş. Gör., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi İ.İ.B.F. Maliye Bölümü, isminaz.cinar@mku.edu.tr

## KAYNAKLAR

- Aktürk, H. (2020). Yeni Koronavirüs Hastalığı Pandemisi Döneminde Online Yaşam ve Psikolojik Etkileri.
- Alpago, H., & Alpago, M. D. O. Pandemic Outbreaks, Poverty and Socioeconomic Balance.
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (2020). Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Kararı. <https://www.bddk.org.tr/Mevzuat/DokumanGetir/1030> Erişim Tarihi: 05.10.2021.
- Diaz-Bonilla, E. (2020). Fiscal and monetary responses to the COVID-19 pandemic: Some thoughts for developing countries and the international community. IFPRI book chapters, 98-101.
- Duran, M. S., & Acar, M. (2020). Bir virüsün dünyaya etkileri: COVID-19 pandemisinin makroekonomik etkileri. International Journal of Social and Economic Sciences, 10(1), 54-67.
- Elgin, C., Basbug, G., & Yalaman, A. (2020). Economic policy responses to a pandemic: Developing the COVID-19 economic stimulus index. Covid Economics, 1(3), 40-53.
- EY Türkiye Kamu Sektörü Danışmanlık Hizmetleri, (2020). Hükümetlerin Büyük Sınavı: 19 Ülkede COVID-19 Destek Paketleri. Ankara.
- Fırat, M. COVID-19 Krizi ve IMF Destekli Maliye Politikalarının Gerekliliği. Ekonomi İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi, 2(3), 209-222.
- İmamoğlu, Z. (2020). Türkiye’de Ekonomik Görünüm. TÜSİAD, Bilgi Notu.
- Loayza, N. V., & Pennings, S. (2020). Macroeconomic Policy in the Time of COVID-19: A Primer For Developing Countries.
- OECD, (2020). Interim Economic Assessment Coronavirus: The World Economy et Risk. Mart 2020. <https://www.oecd.org/economic-outlook/>
- Ozili, P.K., Arun, T. (2020). Spillover of COVID-19: Impact on The Global Economy. Available at SSRN 3562570
- T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2020). COVID-19 Tedbirleri. <https://covid19.ai-levecalisma.gov.tr/> Erişim Tarihi:09.09.2021).
- T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (2020). COVID-19 Ekonomik İstikrar ve Kalkınma Paketi. 14 Nisan 2020. [https://www.ostim.org.tr/Files/IcerikDosya/4-2020/686-COVID-19\\_ekonomik\\_istikrar\\_kalkanipaketi\\_ve\\_diger\\_tedbirler.pdf](https://www.ostim.org.tr/Files/IcerikDosya/4-2020/686-COVID-19_ekonomik_istikrar_kalkanipaketi_ve_diger_tedbirler.pdf). Erişim Tarihi: 01.10.2021).
- T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (2021). Kamu Maliyesi Raporu 2021 – I. Erişim Adresi: <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/06/Kamu-Maliyesi-Raporu-1.pdf>
- T.C. İstanbul Valiliği. (2020, 18 Mart).Cumhurbaşkanı Erdoğan “Ekonomik İstikrar Kalkanı” Tedbir Paketini Açıkladı. <http://istanbul.gov.tr/cumhurbaskani-erdogan-ekonomik-istikrar-kalkani-tedbir-paketini-acikladi>, Erişim Tarihi, 15.09.2021.
- T.C. Sağlık Bakanlığı (2020). COVID-19 Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi, Bilimsel Danışma Kurulu Çalışması.19 Ekim 2020. <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66393/COVID-19-salgini-yonetimi-ve-calisma-rehberi.html> (Erişim Tarihi: 17.09.2020).
- T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu (2020). Nakdi Ücret Desteği Uygulamasına Dair Sıkça Sorulan Sorular. [http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/calisan/isveren/nakdi\\_ucret\\_soru\\_cevap](http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/calisan/isveren/nakdi_ucret_soru_cevap) Erişim Tarihi:10.09.2021.
- TCMB., (2020). “Korona Virüsün Ekonomik ve Finansal Etkilerine Karşı Alınan Tedbirler”, [www.tcmb.gov.tr](http://www.tcmb.gov.tr), (Erişim Tarihi: 29 Temmuz 2021).
- ULİSA (2020). Kovid-19 (Koronavirüs) Salgınının Ekonomik Etkileri. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Araştırmalar Enstitüsü (ULİSA), Nisan, 12(1).
- Sibley, C. G., Greaves, L. M., Satherley, N., Wilson, M. S., Overall, N. C., Lee, C. H. J., Milojev, P., Bulbulia, J., Osborne, D., Milfont, T. L., Houkamau, C. A., Duck, I. M., Vickers-Jones, R. and Barlow, F. K. (2020). Effects of the COVID-19 Pandemic and Nationwide Lockdown on Trust, Attitudes Toward Government, and Well-Being. American Psychological Association, 75 (5), 618-630.
- Son Dakika Haberleri Bankalardan flaş karar! Kredi ödemeleri... (2020). Milliyet Gazetesi. Mİ? Erişim Tarihi: 09.09.2021.
- Soylu, Ö. B. (2020). Türkiye Ekonomisinde COVID-19’un Sektörel etkileri. Avrasya Sosyal ve Eko-

nomi Araştırmaları Dergisi, 7(6), 169-185.

Wood, C. (2020). Infections Without Borders: A New Coronavirus in Wuhan, China. British Journal of Nursing (magonlinelibrary.com), 29(3), 166-167.

Worldometers, (2021). "Reported Cases and Deaths by Country or Territory" Erişim Adresi: <https://www.worldometers.info/coronavirus/>

Yorulmaz, R. ve Kaptan, S. (2020). Kovid-19 ile Mücadele Sürecinde Maliye Politikalarının Rolü. (Kovid-19 (Koronavirüs) Salgınının Ekonomik Etkileri.) Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Araştırmalar Enstitüsü (ULİSA), Nisan, 12(1).